

Arrêt de la Cour
Věc C-365/02

Řízení zahájené Marií Lindfors

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Korkein hallinto-oikeus)

«Směrnice 83/183/EHS – Přemístění bydliště z jednoho členského státu do jiného – Dať vybíraná před registrací motorového vozidla nebo jeho uvedením do provozu»

Stanovisko generální advokátky C. Stix-Hackl, přednesené dne 4. března 2004 Rozsudek
Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 15. července 2004

Shrnutí rozsudku

Daťová ustanovení – Harmonizace právních předpisů – Osvobození od daní ve věcech trvalého dovozu osobního majetku jednotlivců – Směrnice 83/183 – Přemístění bydliště majitele motorového vozidla z jednoho členského státu do jiného – Dať uplatňovaná členským státem určení při registraci vozidla nebo jeho uvedení do provozu – Pípnost – Meze

(článek 18 ES; směrnice Rady 83/183, článek 1) článek 1 směrnice Rady 83/183/EHS o osvobození od daní, které se vztahuje na trvalý dovoz osobního majetku jednotlivců z členského státu, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby v rámci přemístění bydliště majitele motorového vozidla z jednoho členského státu do jiného státu byla před registrací vozidla nebo jeho uvedením do provozu v členském státě, do něhož bylo bydliště přemístěno, uplatněna dať. Taková dať totiž nemůže být považována za zdanění související s dovozem, spadající do působnosti osvobození uvedeného v uvedeném ustanovení.

Vzhledem k požadavkům vyplývajícím z článku 18 ES však přísluší vnitrostátním soudům, aby prozkoumávaly, zda je uplatnění vnitrostátního práva způsobilé zaručit, aby, pokud jde o tuto dať, uvedený majitel nebyl postaven do situace nepříznivější, než ve které se nacházejí občané, kteří trvale pobývali v dotčeném členském státu, a případně, zda je toto rozdílné zacházení odvodneno objektivními hledisky, která jsou nezávislá na bydlišti dotčených osob a přiměřená cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem.

(viz body 26, 36 a výrok)

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu) 15. července 2004(1)

Směrnice 83/183/EHS – Přemístění bydliště z jednoho členského státu do jiného – Dať vybíraná před registrací motorového vozidla nebo jeho uvedením do provozu

Ve věci C-365/02,

jejímž předmětem je žádost Korkein hallinto-oikeus (Finsko) zaslaná Soudnímu dvoru na základě článku 234 ES směřující k získání, v řízení zahájeném

Marií Lindfors,

rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu článku 1 směrnice Rady 83/183/EHS ze dne 28. března 1983 o osvobození od daní, které se vztahuje na trvalý dovoz osobního majetku jednotlivců z členského státu (Ú. v. st. L 105, s. 64),

SOUDNÍ DVŮR (první senát),,

ve složení P. Jann, předseda senátu, A. Rosas, S. von Bahr, R. Silva de Lapuerta a K. Lenaerts (zpravodaj), soudci,
generální advokátka: C. Stix-Hackl,
vedoucí soudní kanceláře: H. von Holstein, zástupce vedoucího soudní kanceláře,
s přihlédnutím k písemným vyjádřením předloženým:

– za M. Lindfors P. Snellem, oikeustieteen kandidaatti,
– za finskou vládu T. Pynnä, jako zmocněnkyní,
– za dánskou vládu J. Beringem Liisbergem, jako zmocněncem,
– za řeckou vládu P. Panagiotounakosem, D. Kalogirosem a P. Mylonopoulosem, jako zmocněnci,
– za Komisi Evropských společenství R. Lyalem a I. Koskinenem, jako zmocněnci,
po vyslechnutí ústních vyjádření M. Lindfors zastoupené P. Snellem, finské vlády zastoupené T. Pynnä, dánské vlády zastoupené J. Moldem, jako zmocněncem, řecké vlády zastoupené M. Apeossesem, jako zmocněncem, a Komise, zastoupené R. Lyalem a I. Koskinenem, na jednání konaném dne 15. ledna 2004,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 4. března 2004,

vydává tento

Rozsudek

1 Usnesením ze dne 10. října 2002 došlým Soudnímu dvoru dne 14. října 2002 položil Korkein hallinto-oikeus (Nejvyšší správní soud) na základě článku 234 ES předložnou otázku týkající se výkladu článku 1 směrnice Rady 83/183/EHS ze dne 28. března 1983 o osvobození od daní, které se vztahuje na trvalý dovoz osobního majetku jednotlivců z členského státu (Úř. věst. L 105, s. 64).

2 Tato otázka vyvstala v rámci sporu mezi M. Lindfors a finskými úřady ve věci daní z motorových vozidel upravené finskými právními předpisy, jež byla M. Lindfors uložena po přemístění jejího bydliště do Finska.

Právní rámec

Příslušná ustanovení směrnice 83/183/EHS

3 Článek 1 směrnice 83/183 stanoví:

„Každý členský stát za podmínek a v případech níže stanovených osvobodí osobní majetek dovezený natrvalo jednotlivci z jiného členského státu od daní z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní, které se na tento dovoz obvykle vztahují. Tato směrnice se nevztahuje na zvláštní nebo periodické poplatky a daně ukládané na používání tohoto majetku v určité zemi, jako jsou například poplatky za registraci motorových vozidel, silniční daně a televizní poplatky.“

Finské právní předpisy

4 Příslušné vnitrostátní právní předpisy se nacházejí v autoverolaki (1482/1994) (zákon o dani z motorových vozidel) ze dne 29. prosince 1994, ve znění účinném v roce 1999 (dále jen „zákon o dani z motorových vozidel“).

5 ?lánek 1 odst. 1 zákona o dani z motorových vozidel stanoví, že tato da? (dále též jen „autovero”) je „splatná státu [...] p?ed registrací osobních vozidel nebo jejich uvedením do provozu ve Finsku”.

6 Podle ?lánku 2 uvedeného zákona „se uvedením do provozu ve Finsku rozumí uvedení vozidla do provozu na finském území, i když vozidlo nebylo v této zemi registrováno”. Toto ustanovení dále stanoví: „Za zdanitelnou operaci se však nepovažuje používání vozidla registrovaného v jiném stát? než ve Finsku, které bylo do zem? do?asn? dovezeno jednotlivcem, který má trvalé bydlišt? v jiném stát? než ve Finsku, pro jeho vlastní pot?eby a výlu?n? k jeho vlastnímu použití po dobu nejvýše šesti m?síc? [...]”.

7 Podle ?l. 4 odst. 1 téhož zákona „[j]e poplatníkem dan? z motorových vozidel dovozce motorového vozidla nebo výrobce, pokud bylo motorové vozidlo vyrobeno ve Finsku”.

?lánek 5 tohoto zákona pak up?es?uje, že „poplatník dan? z motorových vozidel je rovn?ž povinen odvést da? z p?idané hodnoty vym?enou z dan? z motorových vozidel”.

8 V rozhodné dob? skutkových okolností, které vedly ke sporu v p?vodním ?ízení, ?l. 6 odst. 1 zákona o dani z motorových vozidel stanovil:

„Splatná da? se rovná zdanitelné hodnot? vozidla, snížené o 4 600 FIM. Výše dan? však vždy ?iní nejmén? 50 % zdanitelné hodnoty motorového vozidla.”

9 Podle ?l. 7 odst. 1 uvedeného zákona podléhá ojeté dovezené motorové vozidlo stejné dani jako odpovídající nové motorové vozidlo s tím, že tato da? je však pom?rn? snížena podle tabulky, která p?ihlíží k dob? (vyjád?ené v m?sících), po kterou bylo vozidlo používáno.

10 V souladu s ?l. 25 odst. 1 téhož zákona „[s]e u motorového vozidla podléhajícího dani, které pat?í domácnosti a je dovezeno v rámci p?emíst?ní bydlišt? do Finska, poskytuje sleva z dan? až do výše 80 000 FIM”, pokud jsou spln?ny podmínky uvedené v tomto ustanovení.

Spor v p?vodním ?ízení a p?edb?žná otázka

11 Marie Lindfors se poté, co pobývala v jiných ?lenských státech, trvale usadila ve Finsku a v rámci tohoto p?emíst?ní bydlišt? tam dovezla dne 4. srpna 1999 osobní vozidlo, které tvo?ilo sou?ást jejího osobního majetku a které uvedla do provozu v roce 1995 v Nizozemí poté, co jej koupila v N?mecku.

12 V da?ovém vým?ru ze dne 4. srpna 1999 poskytl Hangoon tullikamari (celní ú?ad v Hanko) (Finsko) M. Lindfors snížení dan? ve výši 80 000 FIM a stanovil autovero, kterou m?la odvést, na 16 556 FIM, ke které byla p?idána da? z p?idané hodnoty ve výši 3 642 FIM, tedy celkem 20 198 FIM (p?ibližn? 3 400 eur).

13 Marie Lindfors podala proti tomuto rozhodnutí žalobu k Helsingin hallinto-oikeus (správní soud v Helsinkách) (Finsko). Má totiž za to, že autovero p?edstavuje nep?ímou da?, jejíž výb?r je zakázán na základ? ?l. 1 odst. 1 sm?rnice 83/183.

14 Tato žaloba byla zamítnuta. Helsingin hallinto-oikeus rozhodl, že autovero jakožto da? spojená s registrací motorového vozidla nebo jeho uvedením do provozu ve Finsku musí být považována za zvláštní da? týkající se používání majetku v zemi ve smyslu ?l. 1 odst. 2 sm?rnice 83/183 s tím, že taková da? je vy?ata z p?sobnosti této sm?rnice.

15 Marie Lindfors žádala Korkein hallinto-oikeus o ud?lení souhlasu s podáním opravného prost?edku proti rozhodnutí Helsingin hallinto-oikeus.

16 Korkein hallinto-oikeus se rozhodl p?erušit ?ízení a položit Soudnímu dvoru následující p?edb?žnou otázku:

„Je t?eba vykládat ?lánek 1 sm?rnice 83/183 [...] v tom smyslu, že da? z motorových vozidel (autovero) ve smyslu zákona o dani z motorových vozidel (autoverolaki) vybíraná z motorového vozidla dovezeného z jiného ?lenského státu do Finska v rámci p?emíst?ní bydlišt?, je nep?ímou daní ve smyslu ?l. 1 odst. 1 sm?rnice, anebo zvláštním poplatkem ?i daní týkající se používání tohoto majetku v zemi ve smyslu ?l. 1 odst. 2?”

K p?edb?žné otázce

Úvodní vyjádření

17 Ve svém rozsudku ze dne 19. září 2002, *Tulliasiamies a Siilin* (C-101/00, Recueil, s. I-7487, body 61 a 80) již Soudní dvůr rozhodl, že autovero představuje diskriminační vnitrostátní zdanění zakázané článkem 90 ES, jelikož výše uvedené daně z dovezeného ojetého motorového vozidla převyšuje výši zbytkové daně obsaženou v hodnotě podobného ojetého motorového vozidla, které již bylo registrováno na finském území.

18 Předevšímní otázka se týká výlučné legality výběru daně takové, jako je autovero – bez ohledu na způsob jejího výpočtu nebo na její výši – při umístění bydliště z jednoho členského státu do jiného.

Vyjádření předložené Soudnímu dvoru

19 Marie Lindfors tvrdí, že autovero je nepříjmovou daní, která je vybírána z důvodu dovozu motorového vozidla na finské území. Na takovou daň by se mělo vztahovat osvobození uvedené v čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183.

20 Skutečnost, že autovero je nepříjmovou daní ve smyslu uvedeného ustanovení, vyplývá podle M. Lindfors nejen z povahy této daně, ale také nepřímo z působnosti směrnice Rady 83/182/EHS ze dne 28. března 1983 o osvobození od daní, které platí v rámci Společenství pro dočasný dovoz některých dopravních prostředků (Úř. věst. 105, s. 59), jakož i z návrhu směrnice Rady 98/C-108/12 upravující daňový režim osobních motorových vozidel trvale převezzených do jiného členského státu v souvislosti s umístěním bydliště nebo dočasně používaných v členském státě jiném než ve státě registrace (Úř. věst. 1998, C 108, s. 75 a – změnný návrh - Úř. věst. 1999, C 145, s. 6).

21 Finská, dánská a řecká vláda podotýkají, že autovero nemělo být považováno za daň, jež se ve smyslu čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183 obvykle vztahuje na trvalý dovoz osobního majetku jednotlivce z jiného členského státu. Okolností rozhodnou pro její uplatnění je totiž používání vozidla na veřejné komunikaci ve Finsku, i když je tato daň obvykle vybírána při registraci. V každém případě je autovero coby zvláštní daň týkající se používání nebo registrace výslovně vyřazena z působnosti uvedené směrnice na základě jejího čl. 1 odst. 2.

22 Komise zdrazňuje, že čl. 1 odst. 2 směrnice 83/183 vyjímá z její působnosti „poplatky za registraci motorových vozidel“. Na rozdíl od daní, jejichž účelem je přispívat k financování veřejné správy, představují „poplatky“ protihodnotu služeb poskytnutých veřejnou mocí. Podle Komise není autovero „poplatkem“ za registraci, ale nepříjmovou daní, jejíž výběr je v rámci umístění bydliště zakázán odstavcem 1 uvedeného článku. Tento zákaz se týká daní, které jsou ukládány z důvodu dovozu majetku v rámci umístění bydliště.

23 Komise tvrdí, že registrace vozidla a jeho uvedení do provozu již byly zdaněny ve státě původu. Volný pohyb by byl poškozen, pokud by členský stát určení mohl na tomto základě uložit daň znovu. Ustanovení směrnice 83/183 je totiž třeba vykládat ve světle základního práva na volný pohyb zakotveného ve prospěch občanů Unie v článku 18 ES.

Odpověď Soudního dvora

24 Nejdříve je třeba přezkoumat, zda autovero spadá do působnosti čl. 1 odst. 1 směrnice 83/183, jak tvrdí M. Lindfors a Komise. V tomto ohledu je třeba zdraznit, že název daně ve vnitrostátním právu není – jako takový – rozhodující pro posouzení otázky, zda se toto ustanovení dotýká daně.

25 Společný přezkum článků 1 a 2 zákona o dani z motorových vozidel ukazuje, že autovero je splatná před registrací osobního vozidla nebo jeho uvedením do provozu ve Finsku. Ze spisu, a zejména z článku 2 tohoto zákona, jakož i z vyjádření finské vlády a M. Lindfors, vyplývá, že s výjimkou dočasného dovozu má používání vozidla na finské silniční síti za následek uplatnění uvedené daně. Tak tato vláda vysvětluje, že okolností rozhodnou pro výběr autovero je skutečnost, že vozidlo je používáno v provozu, i když je daň obvykle vybírána při registraci. Stejně tak M. Lindfors potvrzuje, že zákon o dani z motorových vozidel spočívá na zásadě, že jakékoli používání motorového vozidla, i když v nepatrném rozsahu, vede k uplatnění daně.

26 Za tčto podmínek nemže být da?, jakou je autovero, považována za zdanní související s dovozem, spadající do pšobnosti osvobození uvedeného v ?l. 1 odst. 1 smřnice 83/183. Skuteností tuto da? zakládající je totiž použití vozidla na finském území, které nemusí nutn? souviset s dovozem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Weigel, C-387/01, dosud nezveřejný ve Sbírce rozhodnutí, bod 47).

27 Z toho vyplývá, že na da? vykazující stejné znaky jako autovero nespadá do pšobnosti daového osvobození stanoveného v ?l. 1 odst. 1 smřnice 83/183.

28 Tento závěr je potvrzen ?l. 1 odst. 2 smřnice 83/183. Vzhledem k tomu, že autovero se uplatuje z důvodu používání motorového vozidla ve Finsku, dan? takové jako ty, jichž se týká spor, který je předmětem pšodního řízení, představují „zvláštní dan? ukládané na používání [...] majetku v určité zemi“ ve smyslu uvedeného ustanovení.

29 Marie Lindfors nemže svoji argumentaci založit ani na pšobnosti smřnice 83/182, která se týká osvobození od daní, které platí pro doasný dovoz některých dopravních prostředků. Okolnost, že v souladu s ?lánkem 1 této smřnice oban Unie, který doasn? doveze vozidlo do Finska, je osvobozen od autovero, nedovoluje uinit závěr, že tato da? je zahrnuta v osvobození od dan? zavedeném smřnicí 83/183, která se týká trvalého dovozu vozidel.

30 Návrh smřnice 98/C-108/12 neumožuje vykládat smřnici 83/183 tak, jak to činí M. Lindfors a Komise. Ze třetího, pátého a sedmého bodu odvodnění tohoto návrhu naopak vyplývá, že přijetí smřnice zakazující ?lenským státům uplatovat, jak stanoví ?lánek 1 uvedeného návrhu, „spotřební dan?, poplat[ky] za registraci [nebo] jiné nepřímé dan? na osobní motorová vozidla zaregistrovaná v jiném ?lenském státu a trvale uvedená na jejich území v rámci přemístění obvyklého bydliště jednotlivce“, je nezbytné práv? z důvodu nedostatečné úpravy v této smřnici, jak zdůraznil generální advokát Tizzano ve svém stanovisku ve věci Weigel (rozsudek uvedený výše, bod 52).

31 Je zajisté pravda, jak zdůrazňuje Komise, že autovero může negativn? ovlivnit rozhodnutí oban? Unie vykonávat své právo svobodn? se pohybovat zakotvené v ?lánku 18 ES.

32 I když postupující soudce z formálního hlediska omezil svoji otázku na výklad ?lánku 1 smřnice 83/183, tato okolnost není na překážku tomu, aby Soudní dvůr poskytl vnitrostátnímu soudu veškeré poznatky k výkladu práva Společenství, které mohou být užitečné při rozhodování věci, která je mu předložena, bez ohledu na to, zda na tento soud ve znění své otázky poukázal (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 12. prosince 1990, SARPP, C-241/89, Recueil, s. I-4695, bod 8; ze dne 2. února 1994, Verband Sozialer Wettbewerb, nazývaný „Clinique“, C-315/92, Recueil, s. I-317, bod 7; ze dne 4. března 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, Recueil, s. I-1301, bod 16, a Weigel, uvedený výše, bod 44).

33 Je tudíž namíst? zabývat se dopadem ?lánku 18 ES, aby mohl postupující soud posoudit soulad použití autovero v případě takovém, jako je případ projednávaný v pšodním řízení, s požadavky vyplývajících z tohoto ustanovení.

34 V tomto ohledu již bylo rozhodnuto, že Smlouva o ES nezaručuje obanu Unie, že přemístění jeho řinností do ?lenského státu jiného než státu, v němž do té doby pobýval, je daov? neutrální. Vzhledem k rozdílům mezi daovými právními předpisy ?lenských stát? může být takové přemístění pro obana v oblasti nepřímých daní podle případu v různé míře výhodné či nevýhodné. Z toho vyplývá, že případné znevýhodnění v porovnání se situací, v níž tento oban vykonával své řinnosti před přemístěním, v zásadě není v rozporu s ?lánkem 18 ES, pokud ovšem dotčené předpisy neznevýhodňují tohoto obana ve vztahu k obanům, kteří již takovému zdanění podléhali (viz rozsudek Weigel, uvedený výše, bod 55).

35 Ze spisu vyplývá, že zákon o dani z motorových vozidel ve svém ?l. 25 odst. 1 upravuje snížení dan? nepřesahující 80 000 FIM (13 455 eur) zejména pro obany Unie, kteří vykonávají své právo na volný pohyb, v rámci přemístění bydliště do Finska. Přisluší postupujícímu soudu, aby přezkoumal, zda je uplatnění tohoto ustanovení a případných jiných ustanovení vnitrostátního práva zpšobilé zaručit, aby pokud jde o uvedenou da?,

M. Lindfors nebyla postavena do situace nepříznivější, než ve které se nacházejí občané, kteří trvale pobývali ve Finsku. Pokud by postupující soud shledal, že takováto nepříznivější situace existuje, bude muset přezkoumat, zda je toto rozdílné zacházení odvodneno objektivními hledisky, která jsou nezávislá na bydlišti dotyčných osob a přiměřená cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem (viz rozsudek ze dne 11. července 2002, D'Hoop, C-224/98, Recueil, s. I-6191, bod 36).

36 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na položenou otázku následovně:

Článek 1 směrnice 83/183 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby v rámci přemístění bydliště majitele motorového vozidla z jednoho členského státu do jiného byla před registrací vozidla nebo jeho uvedením do provozu v členském státu, do něhož bylo bydliště přemístěno, uplatněna daň taková jako ta, jež je upravena v zákoně o dani z motorových vozidel. Vzhledem k požadavkům vyplývajícím z článku 18 ES však přísluší postupujícímu soudu, aby přezkoumal, zda je uplatnění vnitrostátního práva způsobilé zaručit, aby pokud jde o tuto daň, uvedený majitel nebyl postaven do situace nepříznivější, než ve které se nacházejí občané, kteří trvale pobývali v dotčeném členském státu, a případně zda je toto rozdílné zacházení odvodneno objektivními hledisky, která jsou nezávislá na bydlišti dotyčných osob a přiměřená cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem.

K nákladům řízení

37 Náklady vzniklé finské, dánské a řecké vládě, jakož i Komisi, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky povodního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR (první senát)

o otázce, která mu byla předložena Korkein hallinto-oikeus usnesením ze dne 10. října 2002, rozhodl takto:

Článek 1 směrnice Rady 83/183/EHS ze dne 28. března 1983 o osvobození od daní, které se vztahuje na trvalý dovoz osobního majetku jednotlivců z členského státu, musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby v rámci přemístění bydliště majitele motorového vozidla z jednoho členského státu do jiného byla před registrací vozidla nebo jeho uvedením do provozu v členském státu, do něhož bylo bydliště přemístěno, uplatněna daň taková jako ta, jež je upravena v autoverolaki (1482/1994) (zákon o dani z motorových vozidel). Vzhledem k požadavkům vyplývajícím z článku 18 ES však přísluší postupujícímu soudu, aby přezkoumal, zda je uplatnění vnitrostátního práva způsobilé zaručit, aby pokud jde o tuto daň, uvedený majitel nebyl postaven do situace nepříznivější, než ve které se nacházejí občané, kteří trvale pobývali v dotčeném členském státu, a případně zda je toto rozdílné zacházení odvodneno objektivními hledisky, která jsou nezávislá na bydlišti dotyčných osob a přiměřená cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem.

Jann

Rosas

von Bahr

Silva de Lapuerta

Lenaerts

**Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 15. července 2004.
Vedoucí soudní kanceláře**

Předseda prvního senátu

R. Grass

P. Jann

1 – Jednací jazyk: finština.